

GIÁ BẢN	
DÔNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Vài năm: 1.000	5.000
Sau tháng 2. 000	3.00
Bé tháng: 1.00	1.00
Mua bao, phải trả tiền trước. Thư xá mandat gửi cho M. TRẦN HÙNG-PHIEN - Ai đang quang cáo viet riêng tên thương nghiệp trước.	

TIẾNG-DÂN

LA VOIX DU PEUPLE

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH - THÚC - KHANGQuản-ly
TRẦN-BÌNH-PHIENDEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 6350BÁO QUÁN
Đường Dâng-Ba, Huế
Giá: thép nồi số 62
Giá thép: TIẾNG-DÂN - Huế
Hộp thư số 31.

Một nước giàu không
phải tại tiễn nhiều vật
quí, chính nhờ hóa
sản phong thực mà
sự sinh-hoạt được
sung mãn yên-vui.

(Ricardo)

MỘT VẬT QUI VÔ GIÁ

(Tiếp theo)

Anh em chí em bày giờ hồn
đã công-nhận rằng vân-dê
« miếng ăn » là vân-dê sinh
mệnh của ta. Nhưng xin lại
phai hiểu cái « tòn-chì » « miếng
ăn » cho mới được.

Cái miếng-ăn của bi-nhân, nó
giống như cái lưỡi của cụ ESOPE
Hy-Llop ngày xưa: Tốt, thi
không gi lốt bằng; xấu, thi thiên
hạ không còn cái gì xấu hơn.

Bởi thế, chúng ta không nên
hiểu lầm: ăn dê mà sống, với
sống dê mà ăn.

Tạo-vật sinh ra ta, không phải
chỉ có cái bụng đê chứa cơm
mà thôi, lại còn nhém cho một
quả tim ở trên cái dạ dày. Ta
nên ăn thế nào: dưới dạ dày
no, mà trên quả tim không hổ;
ta phải ăn làm sao cho cái bụng
cánh hổng, nhưng quả tim vẫn
thứ thứ, thi mới « tam-quảng
thè bàn » được.

Nhưng dạ dày cũng quả tim
là cơ-thè ở trong. Bụng ta no
hay đói, lương-tâm ta hối-hận
hay yên-ôn, thi ta biết lấy
mà thôi, đối với ngoài thiên-hạ
thì ai biết được. Họ chỉ dám vào
cái mặt ta, vì cái mặt ta là cái
gương phản chiếu cái giá-tri
thiên-nhiên của ta. Ta đã không
thể dấu cái mặt mà dì được, thi
ta có nên vi « miếng ăn » mà
đến phải mất nhân-phẩm, mất
thè-diện hay không? Nếu vi
miếng-ăn, mà mất cái phẩm-giá
của Tao-Vật đã phó cho ta, thi
thì đừng ăn còn hơn?

Xem như ông Kiêm-Ngoa thưa
xưa, lúc nước Tề đổi kém, thiên
hạ đều chán thịt, có kẻ gọi cho
ông ta ăn một cách rất vô lý,
mà ông ta nghĩ rằng: thà nhịn
dói mà chết, chẳng thà vi miếng
ăn cho sống, mà chịu thiên hạ
khinh-bỉ mình, rồi ông ta nhất
định nhịn dói mà chết. Cao-thượng thay, cái dối của người
« quán-tử ».

Nhưng đó là cái cảnh-ngó của
người « quán-tử », giả sự ta mà
phai cái cảnh-ngó như thế, vị
tất dại giờ được cái thai-dộ
« quán-tử » như thế nỗi?

Thôi ta chả nên nói sự biến
lành chi, hãy bàn cái việc
thượng.

Lúc thượng, trai ra còn tho
án, hoặc tật bệnh, không cứ
động được, chưa nghè nghiệp
gì, thi phải ngiording thực người
khác, ấy là lẽ tự nhiên. Chứ
lung-dai, vai-tòng, mạnh-chán
khoe-lay, thi nên tay-lâm, hâm
nhai, không nên làm con mọt
mà hại gia-dinh, xã-hội.

Cho nên ban ý bi-nhân nói
« miếng ăn » là nói cái ăn của
minh lấy tay chán-lam ra mà
ăn, hoặc dùng lát đùc làm ra

mà ăn. Chứ những cái ăn kè
qua như dưới này, là cái
« miếng ăn » tối đê liệt.

Vì như anh chồng kia, đường
dường cái thân bầy thước, lại
mang cái tiếng là râu mày, mà
xem cái xác như thần thánh
bất khả xâm phạm, cứ vây lại vào
chị vợ xuong bồ vóc liêu mà
ăn, mà mặc. Cái gióng « dài
lung tốn vải, ăn no lại nằm »
như thế, thiên hạ cho là cái
giống sống thừa.

Lại còn hạng « hoàn-khoa
tử-dê », hạng « công-tử bô-tia »,
lung-dai dài dài, vai dũ rộng
rộng, nghiêm nghiêm một ké
nam-nhi, cũng không lo tu
nghịệp đê mà tự lập, lại cứ ý
lại vào cha già mẹ yêu mà ăn
hai. Gia-di cái chí « lang-bỗng »
không ra ngoài « bộ-cánh »,
cuộc tòng-lai-kết loanh-quanh
thè bàn » được.

Nem thế, thì cái « miếng ăn »
nhờ » vợ, cùng cái « miếng ăn »
hai » của bố-mẹ là cái thứ ăn
đang khinh, đang hỉ vậy.

Lại còn mấy thứ « miếng
ăn » sau này kè phần thô-bi
đe-mat lại gấp trăm nghìn
tung-núi, như:

Một lá nhín hót, a dua kè quyển
thế, đê mà ăn,
Hai lá vạch lá tim sâu, đê mà ăn,
Ba lá xuôi nguyễn dọc bị đê mà
ăn,
Bốn lá lường thang tráo dầu,
đê mà ăn,

Năm lá ăn cáp,
Sáu lá ăn trộm,
Bảy lá ăn cướp,
Tám lá ăn hối-lộ.

Cộng cả là tám thứ « miếng
ăn » vô-nhân-dạo, so với cái
« miếng ăn nhứ » cái « miếng ăn
hai » cái xấu, cái tội, lại to hơn
không xiết kè. Nhưng lòng chí
dù nặng dù nhẹ thế nào, những
miếng ăn bắt chính ấy cũng
đều là miếng ăn hối cả.

Nói tom lại miếng ăn quái thi
qui vô giá, mà hén cũng hén
vô cùng vậy.

Nhưng ta phải phân biệt cái
miếng ăn nào là một vật qui
vô giá, đê biết dường mà trọng.
Bấy lâu nay, ta không chịu tìm
nguyên-nhân cái qui ấy, chỉ
nghe ông Không nói: nào là
mưu dạo, bắt mưu thực, nào là
trú dạo, bắt trú bẩn, nào là
thực vô cầu bão, cư vò cầu an,
rồi đưa nhau lự cao, lý đại mà
xem thường xem khinh các
nghề nghiệp. Nhưng ông nói,
là nói các ông « quán-tử » kia.

Thứ mà, những người không
phai là bậc quân-tử, cũng ngó
nhìn là ông bảo minh, đến
nỗi ngày nay, lâm kẽ, bụng
vắn dỏi, thân vẫn nghèo nha

Lập đồng khôn quái phong loi.
Thủy tung lòn cá xấp mười xấp
trăm.
Hai mươi bốn tiết quanh nam,
Máy lời cha đàn ghi lồng ròng suy.
Cơ trời biển hóa huyền vi,
Máy lòn đầu bê an ngay khó lường.
Dinh hứa tiều trường lê thường,
Mắc ai xe ngựa trên đường giặc
ngang.

Mắc ai tham sít giàu sang,
Ta theo duón cá thái bường lam án.
Thời lai dỗ diều ai bằng,
Tinh nghệ cầu cù làm an cảng vừa.
Màn là thich tánh sở-ưa,
Tháng ngày thong thả cung vừa - độ
sinh.

Chán dứt cho sự ván minh,
Nghé cầu phải biết cho tình một nghệ
Kia xem trời lang đêm khuya.

Chuôi sau bành lái gần vè bắc phương
Thôn quê già già rộn ràng,
Trâu rùn mò ngang, chuột dàn vè
hang.

Phương tây trắng dà xế tàn,
Vàng đồng át muôn vội vàng vọt lên

Thời lai, vung nước gân nén,
Xem cùn ngó chỉ cho bén nghe con !

Ra cầu khán vải nước non,
An nhở bợ nước vuông tròn cho hay

Rồi đây an trái nhở cây,
Đốt hương ta vái kẽ bảy dầu ra.

Thời thời chờ khà dàn dà,
Bèo đòng con nước ngó dà máy sản.

Đò sáo gay mai chèo lan,
Mau mau cheo đèn đậu ngang cảm

Thay mài lâm hưởi cho lòn,

Ra tay thử quyền ấy quyền tự do.

Mắc ai ché bạn diều dò,

Đá man chẳng biết cái trò ván-minh.

Trò ta cũng làm thính,

Thứ xem nhơn lực cạnh tranh với

Huong-Giang

VĂN-VĂN

Điều thuyền ca

Đêm khuya gió mát trang trọng,
Cảm thuyền thong thả giữa giang

xem sao.
Cảm con bùn luân thấp cao,

Sáu dời lâm nỗi chiếm bao mờ màng.

Nghé cầu phải biết mọi dảng,

Xem trăng ngó nước rõ ràng chử
sai.

Thả đồng xuon ha ván rày.

Theo mua cá cũng đòi thay không

thương.
Máu chí cá nẩy rõ ràng.

Cứ theo con mèo nhâm phương chử
lâm

Nước lén cá mồi không tám.

Gieo mồi quang xuon mây tám đang

ngay.

Mắc ai câu cá đêm ngày.

Ngu si chàng biết nước đây nước voi.

Con voi ! phải biết chữ thời.

Chờ theo như họ mê hời cầu hoài.

Nghé cầu chẳng phải ngồi dài.

Gấp con trảng nước mồi giờ thời

thuỷ.

Chờ con cuồn chì mà ngồi.

Chờ con cuồn chì mà ngồi.

Quay quay sún trong tay.

Rồi ra đắc thát rủi may tài minh.

Con voi ! phải biết cho ranh.

Cứ trời ván nước phân minh sun ròn.

Sóng kia khúc lò khúc bài.

Sao kia ván thuyền gió giò bốn

phương.

Sao eo sao lát làm gương.

Trang kia gấp đỡ thường thường

gió mưa.

Còn như Vĩ dóm Tình sra,

Thao thao nước lụt chẳng chừa nơi

dưới.

Một ngó Ngữ-lử túi dân.

Trăm nghìn thứ cá ngó màu không

chi.

Tháng thành minh lát đèn kỵ.

Khám phương giá lát cá đê dáng

người.

ăn nữa đê giết hết những bo con
mồi lố. Nếu có bệnh truyền nhiễm
thì chỉ xông một lần cũng đủ.

Ta nên nuôi gióng gà ri. — Ở ta
có gióng gà pha to lớn, nhưng đê
nếu không tốt. Còn gióng gà ri thi
nên nuôi lòn vì nó đê nhiều, mỗi
năm thường được 60, hoặc 80, hoặc
90 quả trứng. Song phải chọn lòn
những con vừa dê nhiều, vừa lòn
thịt mới được.

Thường thường nên nuôi gà mái
cố lợi 10, gà trống chỉ đê lại mấy
con dà làm gióng, còn thừa nên bán
hết đê.

Như nuôi một con gà, năm đầu đê
được 60 quả trứng, năm thứ hai,
10 quả thi thu được là :

Trứng 2 xu 1 quả: \$0.02 × 100 = 2.00

Lúc bán con gà úy lại được \$0.00
Tổng cộng 2.00

Công phu không mấy, gà đê kiếm ăn
suốt ngày nên tiền nuôi không tốn
lòng, và dù có cho thêm ít thức, hoặc
tẩm, cảm, cũng còn lãi nhiều.

Lựa-chọn gà gióng. — Có biết cách
lựa-chọn thi nuôi gà mới lợi. Ta
nên biết rằng: Nếu con đê ít và
những con chậm lớn, thường chỉ ăn
hại nên mồi, cùi lòn lòn, vậy không
nên nuôi làm gióng; chỉ con nào thực
tốt hòn hòn đê lại.

Muốn chọn gà gióng thi thoảng liên
hết những con co tảng tát
ra, như những con dà mắc bệnh,
hoặc lung gu, đuôi vẹo, cẳng xéo,
ván ván...

Con rào yếu đuối cũng không nên
đê lại, bởi vì nó đê con ra thường
khô nuci và không tốt.

Ta lại nên nhớ rằng: Gà gióng
phải chọn ở những lứa gà nở vào
khoảng tháng 2 hay tháng 3: nếu
dùng những con nở trong vụ rét,
mới được độ 5 tháng thì vè sau sẽ
nó yếu đi, không thể nhún lên được;
và trứng nó lại nhỏ, có cho úy cũng
hông nhiều.

(Còn nữa)
NGUYỄN-TRỌNG-Trí
Thú-y. - Huế

TẠP LOẠI

Phép nuôi gà

(Tiếp theo)

Quét don chuồng gà. — Chuồng
càng giữ sạch sẽ bao nhiêu, gà càng
ít lây bệnh bấy nhiêu.

Mỗi tuần đê ra cũng phải quét don
một lần.

Có ô sán gà đê phải rửa cho sạch
hết những phần đê không khí khói
hồi h

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ HUE

Tại Nữ-công học hội

Ngày 20 tháng Chạp dâng 10 giờ khai hội-dồng, bà hội-trưởng đọc mấy lời chúc mừng trong hội, kể đến cờ thư-kỷ Nhu-Mân dâng tờ trình của ban tri sự. Đại khái kè mây khoan Hội đã làm trong năm 1927 như sau: dệt vải, làm bánh, cùng giúp mây cuộc nghĩa về việc cứu lỗ nạn dân v.v. cùng các khoản dâng trả làm trong năm 1928 làm nhà hội-quán, khoách truong sô dệt, cùng sách thực phẩm v.v.

Cờ thư-kỷ đọc xong, bà dâng bà thù-bản kẽ triều và sđ chi tiêu thu nhập trong năm, hội-dồng đều vui vẻ; dâng 12 giờ giải tán.

Nữ-công học hội lai cáo.

THỦA-THIỀN (QUẢNG-BIÊN)

Công-nghệ dâng khen

Nay ở làng Thanh-lương, một người nhà quê là ông D. B. Liêu làm một cái máy « Dân-thủy-nhập-diện ». Nguyên khi trước ông làm giò-sư, sau bỗn vè làm ruộng.

Trong nhà tuy nghèo, nhưng có sáu dò công nghệ: như dò thợ rèn, dò sửa đồng hồ, bàn tiển. Mấy năm nay, các nghệ dò ông đã làm được. Hiện nay ông làm một cái rạp, mua sắt, thuê thợ rèn dâng máy dâng thủy nháp điện ấy. Mới khởi công ngày 2 Février.

Công-eu ra sao chưa biết, nhưng cũng dâng khen cho ông nhà nghèo mà gan dũng thế.

Người Nam ta mà có chí như thế, thật cảng hổ cù, mong cho công việc ông mau thành, để làm gương cho kẻ khác.

DƯƠNG-QUANG-TIỀM
Học trò Quảng-diện

THANH-HÓA (HÀU-LỘC)

Tinh cảnh của dân làm muối

Hôm mồng 4 tết kỵ giáp có đi qua làng Nam-Khê, giới rết như cắt xương, mà người già con trai, quần áo không có, mà kẽ thi gành rêu (rong ở nước) người thi búng ốc, trông thấy thật dâng thương tâm, nghĩ rằng hôm nay còn đang ngày tết, cứ như tập quán hủ bài của ta, thì những tài giò áy đang là lúc ăn chovi, thế mà tinh cảnh làng này sao lại như thế. Ký giò hỏi dân làng thi nói: « Nguyễn làng tôi ruộng trưa không có, chỉ sinh nhai về nghề làm muối, khi trước nhà nước cho làm cả múa đồng múa hạ, thi một người làm cả ngày, may ra cũng đủ ăn. Năm sáu năm nay cầm không cho làm muối múa đồng nữa, thi cách sinh lý làng tôi phải ngồi bờ tay mà chịu. Làng tôi đã hai ba lần như ông « chủ doan » Lach-Truong kêu với quan trên, nhưng cũng không công hiệu gì cả; ngày tết là tài người ta, chứ làng tôi thi: kẽ

có sức mạnh thi bỗ vự lìa con di kiếm ăn nơi khác; người hèn yếu thi bắt ốc với rêu, kiếm mồi vài xu, sinh kế thật là khổ quá !

Ôi! muối là một thứ khoáng vật thiên nhiên, mà nhà nước dâng thuế, nếu làm nhiều thi sẽ dược nhiều, mà những người sinh nhai về nghề ấy, không dến nổi thất nghiệp, ấy là lợi nhà nước mà lợi cả dân, thế mà cầm không cho làm múa đồng, để cho những người chịu riêng về một phần khô. Cố phải một mình dâng Nam-Khê thôi đâu, chắc những làng sinh nhai về nghề muối cũng đều thế cả.

Mong rằng nhà nước xét đến mà cho những dân làm muối dược làm cả năm, thi những dân làm muối mới thoát ly được cái thảm trạng ấy, mà nhà nước cũng có lợi thêm dược ít nhiều.

Mong lâm thay !!!

Một người di dường lai cáo

NGHỆ-AN (QUÝNH-LUU)

Việc bắt dâng đánh bạc

Hôm mồng bảy hời 4 giờ sáng, có thày dò-lé và thày Chánh-lòng cùng mấy tên lính lè xuống làng Thanh-son bắt một đám bạc, dọn dài về huyễn, ngờ đâu mấy tên ngù dò, nò béc miêng hãi thay ra bỏ vào mây chục tờ chi đó, rồi hãi thay nhầm mắt di luộn, cho bọn ấy lầu thoát. Hai thày còi sự thê là yên, về nhà hú hí vui cười, không may có người cáo giác. Quan huyện dâng đường ra xét, chua biết ra thê nào? Tôi thiết tưởng còi bạc hay sinh trộm cướp, bối lò mất lẽ công bằng, vây mong quan trên hết phuong trùng tri, trước là các người thừa hành thấy đó mà bỏ thói tham ô, sau là bọn ngu si thấy đó mà chua nghè còi bạc, may lâm.

Ngọc-Son lai cáo

HÀ-TỊNH (HƯƠNG SƠN)

Cái hại địa lý

Ở làng Gòi-my có cái cầu dài đò 7 thước năm, hư hỏng dâng lâu, thất nguy hiểm cho người già con nít. Sang năm mới, dân trong xóm gòi kêu người nhiều, dâng một cầu xi-măng, cho dược vịnh viện, sắp đặt dâng dây rồi, có ông Cử nhân Định-nhà-My nói đóng đia mache, ngần trở không cho làm.

Ôi! ngày nay cùi ôm lấy cái bệnh huyền hoặc ấy! Cầu hư không cho súra, giếng can không cho dào, dòn làm tì gi thi là phạm đia mache, kia người thi dào nùi lấp sông, mà ngày thấy giàu mạnh, người minh giữ long giữ mache; mà ngày thấy suy hèn; thế mà có kẽ hủ lâm đến thế, chán chua !!

Dân đồng làng lai cáo

QUẢNG-BÌNH (LÊ-THỦY)

Chơi xuân cung thủ

Ký giò ngang qua hói Thach-bàn (quảng-ninh) chơi nghe trống điệu người reo, cuộc đánh bài chòi, xem ra lâm bê nòi nhiệt: sau qua làng Phú-tho (Lê-thủy) thi quang cảnh lại khác hẳn: người dì cày, kẽ di

cây, điều chủ ôm lát cháy lัง xang, mục dòg hò trâu di ri tắc, bén thi lảng im, duyên cò không phải lùm, vì trong tháng xuân này chính nhâm về bùi nòng vụ, lại nghe vi quan huyền nghiêm cảm bài bạc, nên nòng già dược thê mà châm bê ruộng trưa, không trồng mong gì đến trường den dò. Chơi xuân như dân Phú-tho mới là chơi có ích.

ĐỊNH-CÔNG

QUẢNG-TRỊ

Cái dòi sáp dến

Nhơn nhịp rảnh việc, ký-giả giao choi các chòi đồng dien, trông thấy lúa mà phần nhiều hư hại, trong mươi phần dâng tòn mất bảy phần rỗi.

Ôi! trời làm chi khô thế, cuoc cùu-té Thanh-hoa chưa rỗi, mà cái nguy co Quảng-trị sáp dến, không biết đâu ta ăn vòi Tao-hoa thế nào, mà ngài ban cho những dòn cay đắng như thế vậy.

Thê mà phần nhiều chưa biết tình ngòi, tự thành thị cho đến thôn quê, cứ mượn tiếng chơi xuân mà quan nhau cò bạc.

Ôi! cò bạc cò phải nghè sinh nhai dâu. Đầu với thời kỳ thái-binh no dù còn chưa dung thư dược, aung một thời kỳ tai nạn dòn rết như ngày nay.

Một người dân Quảng-tri lai cáo

QUẢNG-NAM (FAIFO)

Thiệt hại cho ghe buôn quá!

Trước kia những ghe nhỏ ở các thôn quê, chuyên chở các thứ đường, cau, bông, cùi, v.v. từ bến tại Faiso, thi không pi ái trình nháp ở Thương-chánh ấy. Năm kia ông chủ Thương-chánh buóc các ghe ấy tới Faiso phái trình, ai không tuân phái phạt nặng. Nhơ thế mà mấy người tùng sự coi việc cứ thâu mồi ghe 0 \$ 10, ngày lẻ và chúa nhụt thi 0 \$ 20, chẳng rõ tiền này thâu cho Thương-chánh, hay thâu cho ai? Ghe nào châm nộp 0 \$ 10, 0 \$ 20 ấy thi phải ở trê lai ngày sau, dâng mất thi giờ mà lại thêm tiền tốn.

Nay không biết lệ trình nháp ấy đã định bao hay chưa mà mấy người cai đội kia vẫn giữ lệ thâu tiền.

Ghe chúng tôi không phải di xa, chỉ lán quẩn trong hafen, mà chịu cái luật trình ấy, ở nhà quê chờ hàng xuống phố, dâng có người thâu chợ đánh thuế rồi. Vây xin ông chủ Thương-chánh Faiso bãi hàn lệ trình ấy di, thi con nhà buôn dược nhờ lâm.

Dân buôn ghe lai cáo

QUẢNG-NGÃI

Cái khô lanh mandat

Làng Phú-an Tông Lai-dúc có một tên dân nghèo ở ngõ dâng ăn tên em là Trương-xan và lý-trường ra Tòa nhận, vè giao cho vợ tên nghèo ấy, chi 6 \$ 40, hòi tên Trương-xan và vợ tên nghèo thi nói rằng di xe hết 1 \$ 60, Planton ăn 0 \$ 20, lý-trường ăn 1 \$ 00, com

rượu hết 0 \$ 80, cộng là 3 \$ 60, nên cùi con 6 \$ 40 mà thôi. Thế là bao nhiêu mồ hôi nước mắt mới dược 10 \$ 00 mà rái rót dâng gần đến nứa, con chí mà vycouân, còn chí mà nlop xau thuế! mong quan trên hiểu cái khô mà sực ai có mandat thi lý-trường phải nhận giấy cho di lanh, không phải mang lý-trường theo mà thiệt hại cho dâng nghèo quá thế.

Một người dân làng lai cáo

BẮC-KỲ

HANOI

Cuộc chợ phiên giúp dân Thanh-hoa

Mấy lâu nay chí em nǚ giới ở Hà thành cò dông lò chúc một budi chí phiền đê giúp dân bị lụi Thanh-hoa, đại-khai cũng như cuộc bán bánh và bán hoa của chí em ở Hué tò-chức độ nò. Trước dâng định dếu 14 tháng giêng thi mò phiền, nhưng vì ngày ẩy mới ra tết dưng còn bận việc, vây giáp phèp cung ra ngoài giêng mồi dược, nên tò-chức chua kịp dâng phèp hoan lại một tháng nữa. Tuy nhiên cái kết quả việc do ta cung eo thi tròn truoc là sẽ được mò-mìn. Mới di quyết trong cùi mấy ngày, mà số tiền trong các sò quyền dâng dược năm sáu trăm bạc, lại còn các đồ vật như dò vải, dò sú, dò vàng v.v... là chưa két.

(Lực theo T. N. D. B.)

NAM-DỊNH

Nạn lao động

Tối 31 Janvier mới rỗi ở nhà máy sợi lại xảy ra một người lao-dòng bị nan rất ghê gớm. Số là M. Thinh làm thợ điện coi moteur, khi dâng dến rót dầu vào khuông đê cho máy chạy thời bòng tư dưng cái bánh xe ở ngoại đầu moteur vò toang ra 5 6 mảnh, bắn tóe ra, nhâm M. Thinh phải ở dura ngực, tim mót quàng, hai bên đùi vò toác ra, lòi cù xương lỳ ra, ngay lúc ấy đã đưa ông ta vào nhà thương; nhưng không chắc có sống dược không; khốn nạn thay!

(T. N. D. B.)

NAM-KỲ

SAIGON

Vụ án giết ông Montell

Sáng hôm 7 Février, toa án Đại hình Saigon dâng xử vụ giết ông Montell, giám đốc sở dòn diễn Michelin ở Phú-nông (việc này bắn báo dâng tò-chức) và chúa nhụt thi trống không. Hội-dồng vira tò-chức xong, dân Anh không chua một chút. Gần đây phong-trào cách-mệnh Anh-dò, một ngày một hành trường, dân gian phản ứng một ngày một bội hưng. nước Anh không thể làm bình lâu được nữa, nên phải lò-chức một hội-dồng úy-viên đê xét-lập một cái hiến pháp tự trị cho Anh-dò. Song le, cái chính sách hai mặt, cái chính sách ám muội dối trá của Anh khi nào cũng giống khi nào: cái tiếng « hiến pháp » thi ôn áo như thế mà trong sự thực thi trống không. Hội-dồng vira tò-chức xong, dân Anh không những chảng vui mừng, mà lại thêm tức dân. Một dân tộc 350 triệu ma trong ai hội-dồng rất quan hệ với vận mệnh mình, chẳng dược dìu vào người nào. Có phải là vì dân Anh-dò chưa dùi ta cách mà đều làm việc với người Anh đâu? nhưng nhà chí-sĩ Anh-dò co phải là thiểu đâu? ấy chí vi người Anh quá tự-cao tự-dại, khinh thị một dân tộc tòng dâng sản xuất được Thich-ca và Cam-dia kia! Ôi chí nghĩa dể-quoc của Anh rời đến cũng vi quan hệ cao tự đại mà đến liêu diệt. Hiến pháp! tự trị! Dân Anh-dò là có bén ngu chí mà tưởng người Anh dem cái quả tự trị mà hiến cho sao? Cái thù doan qui quyết của Anh rời đến thế nào? Hắn ràng buộc vào nhiệt chính trị lại một ngày một mảnh liệt, cái kết quả của công việc hội-dồng, chẳng qua là lại gày thêm lòng oán giận của nhân dân mà thôi.

Bao Le Temps (náo này) cũng đã biết rằng k' ông phải bảo kích-liệt, cách-mạnh gì, ngày 15 November có dâng tin rằng: « Ở Anh-dò

E. A.

việc thanh thòi cả, không có sự gi trót ngai: nhưng công-tử vẫn có hai buôn, vì chàng thay nóng-dân khi di vò ý không dược thua thích lâm: họ còn cho giá áy là hơi nang. Chàng bèn nghĩ rằng mình hi sinh mất một phần lán sán thê mà cũng chẳng ích gì cho nóng-dân.

Dến mai, k' khê tò-chết k' xong rồi. De-mich-tri lên nhà gá đê chor xe lén. Nóng-dân cũng con ván chưa vùa gá, mà công-tử cũng ván cù không đánh long. Chàng vừa buôn vừa xâu hở, cho việc mình làm là hư hỏng cũ.

CHƯƠNG BỐN BA

De-mich-tri lai sang sò dát của hìn người có chàng di-sản cho ta chò chò chò đã dược gặp Co-tieu-va ngón trỏ. Ở đây chàng cũng muôn ban lòi lát cho nóng-dân, chàng cũng định dến hỏi tin tức Co-tieu-va một lò.

Chàng lòi bá nò-pô sờm lâm. Dù chàng lòi lâm là nhất là thay nhau

ĐỘC-GIÀ LUẬN-DÂN

Nước Anh đối với Anh-dò

Ngày 19 Janvier mới rỗi hội-dồng Quốc-vương úy-viên (commission royale), do Sir John Simon làm chủ tịch, đã khởi hành tự Anh qua Anh-dò đê điều tra mà khởi thảo một bản dự án hiến-pháp cho Anh-dò.

Mời nghe tin ấy, ai ai mà chẳng sinh mòi cảm tưởng rằng cái thời-ky-tri-tri của Anh-dò đã sập cáo thành mà nước Anh đối với Thuộc-dịa thực sản long khai-phóng. Ôi! lâm lâm lâm thay! lâm lâm thay! Thuộc-dịa là cái gì? là một xứ của các liệt-cường làm nơi dò thực-dân. Cái năng-lực kinh-tế của Âu-Mỹ từ đầu thế kỷ 19, một ngày một thêm bành trướng, ở trong giới hạn nước nhà không đủ dụng, họ phải xó nhau di tìn thuộc-dịa ở Pau-châu, Úc-châu và Á-châu. Nước nào dâng được một chò nào, thi hết sức lợi dụng nhân-dân và sún vật bẩn xú, để khuếch trương thêm thế lực kinh-tế cho mình, khu khứ như « mèo dữ chuột », đời nò mà giám hỏ ra. Ấy nước Anh với Anh-dò chẳng qua cũng là như vậy.

Nguyên Anh-dò ở dưới quyền bâ-chiếm của Anh dâng lâm, nâm lâm bầy luợt, yêu-cầu cái cách chính-trị, mà Anh cứ hẹn hò, dâng một thế-ky này, chỉ thấy hưa hả, elu-thê hành thi chua một chút. Gần đây phong-trào cách-mệnh Anh-dò, một ngày một hành trường, dân gian phản ứng một ngày một bội hưng. nước Anh không thể làm bình lâu được nữa, nên phải lò-chức một hội-dồng úy-viên đê xét-lập một cái hiến pháp tự trị cho Anh-dò. Song le, cái chính sách hai mặt, cái chính sách ám muội dối trá của Anh khi nào cũng giống khi nào: cái tiếng « hiến pháp » thi ôn áo như thế mà trong sự thực thi trống không. Hội-dồng vira tò-chức xong, dân Anh không những chảng vui mừng, mà lại thêm tức dân. Một dân tộc 350 triệu ma trong ai hội-dồng rất quan hệ với vận mệnh mình, chẳng dược dìu vào người nào. Có phải là vì dân Anh-dò chưa dùi ta cách mà đều làm việc với người Anh đâu? nhưng nhà chí-sĩ Anh-dò co phải là thiểu đâu? ấy chí vi người Anh quá tự-cao tự-dại, khinh thị một dân tộc tòng dâng sản xuất được Thich-ca và Cam-dia kia!

vẫn dương cùi náo động về cách lò chúc hội-dồng úy-viên di diều-trà ve hiến-pháp Anh-dò, hiện-dương có một sự vận-dộng « đê-chè » hội-dồng.

« Hàng thông-tin Renter ba cáo rằng từ khi ông Baldwin diễn hành-điển ở Guildhall và có tờ xuy hoán hàng hợp tác của dân Anh-dò thi linh hinh cùi yên lặng hơn.

Song có nhiều tin khác báo rằng sự nhiều loạn chính trị nay lại náo nhiệt lắm. Chính phủ phải bùi cách dãy định không cho mọi người Anh-dò nòi dò vào hội-dồng, chí kết quả thực là lại làm cho cái khau-hieu: « hất hợp tác » của đảng quốc gia Anh-dò sản nháp mà nòi lên ».

Nói tóm lại là Chánh-phủ Anh lập ra cái hội-dồng này, chủ ý là dò dò đánh lùi trẻ con Anh-dò, cho khôi kêu nài rắc rối, chủ ý thực thi hòn chông có lòng nào khai-póng cho 350 triệu dân Anh-dò dâng Cái thuật Ông Tao-tháo chỉ rùng mò cho quân khôi khát nước, có cùn dụng được ở thời đại dân-lộc giác ngộ này không? Hắn nước Anh cũng dâng chán biếu rồi vậy. (1) Ba-Tinh

(1) Hội-dồng úy-viên nay dâng Anh-dò, muôn biết dân Anh-dò nghênh-tiếp thô nòi xem mục « Việc thế-giới », về chò tin A-dòng Anh-dò.

SÁCH-MỚI

COMPATRIOTES VISITEZ LA PHARMACIE PHAM-DOAN-DIEM A TOURANE

Đất cho mướn, lập hàng buôn;

Ba mươi vuông, theo sòng cát;

Cát nhà mày, lập trại cưa;

Đánh giày dừa, cung lò gạch;

Lập hàng dệt, nồi vữa dầu;

Năm năm dầu, không ăn thuế;

Mấy năm kể, sẽ tinh tiến;

Bát sơn diễn, tại Rạch cát;

Chợ lớn hật, thuộc Châu Thành,

Chợ hôi ránh, tòa Tân-dao;

Cùng nhà bão, chở thông

Thượng;

BÙI - HỮU - LƯƠNG

máy điện nghị.

BÙI - HỮU - LƯƠNG
134 Rue Jean-Baudel
Xóm-Chết
SAIGON

CÙNG KHÔNG LẠ CHI

Xin này các ngài dầu dâu cũng biết hiệu chúng tôi chỉ bán hàng to lụa, vài
véc, gấm nhèo, hàng Tây, hàng Tân, hàng Việt-Nam, hàng tạp hóa, mà này lại
thầy bún dầu thi lèm lá, nhưng chúng không lá chi.

Nguyễn chàng, kí này có làm đại lý hàng dầu " À Té à hóa de Công Ty " (Co
Franco-Australie des Petroles) là hàng dầu rất có tiếng cả hoàn cầu.

Sản dầu các thứ dầu hỏa như là:

Dầu hỏa hiệu " Con Sò " dùng rất sang trọng.

* * * Cát Mào " sang thái khỏe mặt.

* * * Cát Mào " thấp hè sút đượm.

* * * Hoa lì " bán thâm chí rõ.

LAI CÔN CÔ Dầu Essence Shell rất tốt đặc dùng thấp đèn manchon, chạy
xe điện, dầu huile M. C. C. và các thứ mồ dề chạy các máy, máy in, máy cưa, máy
diện vẫn vẫn, dầu trai mồi, dầu trai rết, dầu để hòa sơn, đèn đèn hiệu Tàng-Mao
" Bougie " " Couronne " là đèn cũ, bạch lạp (paraffine) dùng dè dể đèn nến; đèn
Manchon hiệu Tito Landi. — Lại biết sưa các thứ đèn dầu và đèn manchon rất tài
tinh lành le.

Giai cả thực thà, tiếp rước từ iếng, bán sỉ bán lẻ dâng cách, ai là quý khách biết
thương người đồng bào Việt-Nam ta, mời bước đầu lên đường thương mại, xin
chiếu cố đến hiệu chàng tôi là hiệu:

AN-NHƠN Rue Paul Bert Haïf (Bán hàng lụa)
Quai Đông Ba Haïf Bán dầu đèn)

Téléphone N° 59

Gửi thư, mandat, colis đến AN-NHƠN Rue Paul Bert thi đê tên M. Nguyễn-nhơn-Cung,
Gửi thư, mandat, colis đến AN-NHƠN Quai Đông Ba thi đê tên M. Bùi-Bắc

Cầu Cát, Nguyễn-nhơn-Tà

CUỘC THI QUẢNG CÁO của hiệu HƯƠNG-KÝ

Các kiều về dự cuộc thi mới
được 24 kiều, còn các bài thơ
mới nhận được có 20 bài
cho nên chưa đủ giải thưởng,
vậy xin giả mờl hạng hai tháng
nửa dè các nhà văn-si và các
tay mỷ-thuật có dù thời giờ mà
giúp quảng cáo cho việc công
nhệ nước nhà.

HƯƠNG-KÝ Photo Hanoi
Cẩn bạch

PHARMACIE NORMALE

L BARREAU

119-122, Rue Catinat - SAIGON

Droguerie chimiques, Droguerie, Lunetterie

Photographie-Fournitures pour Pharmaciens

Spécialité hypertonique du Dr RUYB

Service spécial d'expéditions dans l'intérieur

MÔNG LUONG BUỒNG

Pharmacie et médecin

N° 80 Rue Daingai-Soc Trang.

Bồn dinging bồn dủ các món thuốc,

sống, chín, và cao, đơn, hòn, tan

của các nhà trú trong cối Đông

dương này. Trong tiệm lại sẵn có

thầy danh y coi mạch bắt thuốc, rất

tiện cho các ngài trong lúc cần dùng.

Bồn dường có chỗ bồn thuốc

thiên-thời, trị bệnh thô, cho khập

mọi nơi dùng dầu lành do, thuốc ấy

chỉ cho không, không bán chắc gì,

nếu ai có bệnh cần kip, bất luận

quen lạ, xa gần, hỏi, đến thi bồn

dường xin sản lồng gởi biếu ngay.

Kinh-cáo quốc-dân

Một tần thảm kịch mới xảy ra.

Thưa các ngài, cái thảm kịch nói đây là cốt dè các ngài chú ý đến mấy thứ
thuốc cho hiệu Tín-phi-Loi, hiệu chính ở Dépali 46 rue Principale, và chỉ điểm
đến them, 74 rue Tientom, như sau này: Thuốc ho tên con số 1 ru trè con ho nông
đến dầu cúng khói, số 25. Khiến bồ trị bệnh té bát số 2, giá 2500, nhất là các ông
bà già và các bà sau khi cùi ràng cảng Khôn-ki. Thuốc đau bụng kinh niêm số
13, dùng cho khứ-nhịt, giá 2500. Thuốc lý số 2 để trị bệnh kinh lý hoa di ra
mặt, hay mũi, và nam, đến dầu cúng khói, giá 500. — Thuốc ho người nhứt số 4
giá 500. — Thuốc gõ số 7 chữa rất đèn di, giá 500. — Các bài thuốc này khắp
nhà kỵ trung nam, và đèn bắt tiếng, và đèn trè, giá 1500, thuốc trè là số 6
giá 500. — Các bài thuốc này có công dụng này, vài năm đến đèn khói rít nọc

— vài nọc, vài trung xị (Annam), vài trung Vịnh nhà M. Lê-dinh-Hai, ngô
Vinh-mùa sau đèn bắt quan, Tourane hiệu Tuan-thanh Nguyễn-thi-Huệ phủ trô
Hàng-Vị. — Nha-trang Móng-luong thư quan, Vượng-gia-Bát, Tai Namky (Cochin
China), nhà Phan-Gia-hieng, Tai Bắc-ký (Tonkin), Hải-phong, Hương-hát thư
quán, 92 Boulevard Bonnel — Nam-Binh-le-thanh đường 100 phố — Hải-phong
và Nha-trang, vài Phan-Dung-mùa, Baneg hiếu Liêu-chân phủ Chau-čau, Tuy-
trang, vài thư may Levan-e viết Tú 6 phố Xóm-Hoa — Hanoi Kim-dieu-giang
và phái Hàng-Số — Phu-the hiếu Phan-Lung-Hung phòi Đèn-nh

coi bồn và bồn lè dû thu thuộc Tây, v
như máy Dai - được - phong Langsa ú
Saigon-vay

có bồn thuốc trị xè bình TIÈM-LA dà mè
danh, thuốc này uống khỏi chich, il
tồn ho, lai kim đào

Nhà thuốc NGUYỄN-VĂN-TRI
có bồn thuốc trị xè bình GHÉ - GOC,
GHUM-BAO, nặng nhẹ thế nào, uống vào
cũng hết

Nhà thuốc NGUYỄN-VĂN-TRI
là ngồi hàng Đồng-ban ta nên chiếu cũ,
vì là của người Annam mình lập ra,
và buôn bán không thua gì các Nhà
thuốc Tây lớn khác, Ở trong xứ ta

Xin con Hồng-châu Lạc, nhớ đến Giồng Lạc-Hồng

NGUYEN-VAN-TRI

BÀO-CHÉ-SƯ
MYTHO
(Cochinchine)

Téléphone N°32

Adresse télégraphique
PHARMATHI

BÁN BUÒN ĐI KHẮP CÓI ĐÔNG-PHÁP

Thuốc dongs hàng 6 lạng

Thuốc dongs hàng 3 lạng

Mua buôn tinh giá

riêng

BÁN TẠI HIỆU:

LY SENG BAO

42 Phó hang bồ HANOI

Giấy nolis so 230 Hom tho so 41

THAY ĐỔI MỚI RỜI

Nhà hàng của tôi trước & Ninh-hòa nay đã đem về Nha-trang đường № 1 trước mặt nhà hàng máy nước dâ của hiệu Stad.

Nhà hàng chúng tôi, buôn bán tạp hóa, dâ các thứ ăn mặc: hàng tau, lè, nam, bắc. Có bán vật hàng làm nhà cửa như: Voi gạch, ván ván, có xe bò cho muôn chở hàng hóa, và lanh hành các công trình. Lại có Garage để sửa xe hơi. Đầu thợ sửa các thứ máy, có thợ rèn, rèn đồ nông nghệ bau nứa. Có bán khoan, bón

tiết ván ván.

Xin các ngài chiếu cũ cho người đồng ban được một phần quyền lợi bồn hiệu xin cảm ơn đời đời.

ĐÔ-TRÃP, hiệu nhà là **ĐÔ-VINH-LONG** dit VIEN XIN

Commerçant NHA-TRANG

Thờ và giấy thép xin dè: Mr VIEN-XIN

Entrepreneur à NHA-TRANG

MAGASIN DE SOIERIES TÂN-LỢI

138-140, Bd Tông-dốc-Phương (CHOLON)

Bồn hiệu bồn sỉ và bồn lè dû các thứ lanh-Tàu, hàng Thượng-hải
như là: lanh, xuyên, trùu, cầm-nhung, cầm-chau v... Háng thiết tối,
thiết bén, hàng nhuộm den mèn để rách không hề sợ phai trôi. Bồn lè
dû các thứ hàng bomby, hàng Nhựt-bàn v... Khăn dội dầu rút và
thêu nhiều kiều, nhiều màu thiết đẹp.

Trú bồn sỉ và lè dû thứ màu nhuộm của Tây hiệu " Teinture Idéale " danh tiếng thuở nay ở Nam-ký.

Bánh hộp biscuits " Kim-Thời " của bồn hiệu chế tao chẳng khác
não b'scuits mêlanges choisis của Tay, được nhiều người khen ngợi.
Bồn lè mỗi hộp 0\$ 75 tại bồn hiệu mua sỉ có hué-bồng.

Bồn hiệu buôn bón dâ mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-ký và
Bắc-ký.

Ü xá xin viết thư thương-nghi

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tông-dốc-Phương Cholon

PHARMACIE PHAN-VAN-GIAO

HIỆU BÀO-CHÉ

THANH-HOA

ANNAM

Là Hiệu Bào-ché thuốc tây của Ông Phan-van-Giao, nguyên bào ché ngach y-lê, độc-lực lò chục lèn.

Có dù các thứ thuốc rất tốt và thật tươi của các
nhà đại được-phóng trứ danh bên Pháp chế ra
chuyển lầu nào cũng có thuốc mới gởi đến.

Bán giá rất phải chăng vì những phụ phi vô ích,
đều giảm bồ cả, mà chủ nhân bao giờ cũng sẵn lòng
mách bảo các bệnh nhân trong lúc cần cấp mà chưa
mời kịp hay mời không được quan thầy thuốc.

Đồng-bao ta nên chiếu cũ, trước là được thuốc tốt,
sau vừa được vui lòng giúp một người Việt-Nam.

LIÊN-THÀNH

BỘNG-PHÁP SẢN-VẬT

Cô-phàn hữu hạn Công-ty.

Tư-bồn 133.500\$00

Tổng Cuộc tai Saigon

Phản Cuộc Phan-thiet

Mái-cô

Phòng phản-chết

Khánh-hội (Sài-gòn)

Thành-Đức (Phan-thiet)

Khánh-hội (Sài-gòn)

Đức-Thanh

Khung-long (Phan-thiet)

An-hài (Phu-hai)

Hải-Tân (Phan-thiet)

Khánh-thien (Mai-đe)

Tainh-dec (Phan-thiet)

Công ty thành lập đã ngọt 20 năm, chuyên

ngành chế-tao và bán nước mắm, nước mắm

ngon-lành, hợp-pết và sinh, dùng luết

nhà nước, dùng nhân chiếu cũ, xin nhau

rõ nhau hiệu tam-ắc Liên-Thanh.

Phòng nghỉ thi-rông rất mát mẻ, rất

nhịch che-khách du-lịch.

Chỗ này cho thuê

TÂN-LỢI

TAILLEUR

120, Rue d'Espagne SAIGON

May dâ tay phục, theo kiểu kim-thời, dâ khéo lai mèn,
laie nè dâ thô.

Directeur Gérant Huynh-The Khanh